

ΑΓΑΠΕΣ

(Το φόν Μάρρ)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΤ'ΙΚΟΥ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΜΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΣ

(Ανέκδοτον)

Α΄.

Ηλιαδί πρώτος μου δάσκαλος στάθηκε η μητέρα μου —ίσως μάστα να' ο τελευταίος, γιατί ήταν μία σοφή γυναίκα που με συμβούλευε, που μ' έδιδασκε ως τα βαθιά της γεράματα. Έπειτα ο Παναγιωτάκης, ένας γέρος γείτονας, που η γυναίκα του μάζεσε στο σπίτι τους τα παιδάκια και, με το άφημιο, τους έλεγε παραμύθια, ενώ εκείνος τά μάθαινε να «εσπασκίζοντο» (άρθρονες αναμνήσεις μου από το παράξενο αυτό νηριαγωγείο υπάχονον στη «Μαργαρίτα Στέφας»). Και τέλος οι μεγάλες μου ξαδέφρες, ή Γιούλια να' ή Μαρία, όταν ή μητέρα μου, επειδή δεν ήσυχάζα στο σπίτι και στο περιβάλλ, μ' έστειλε καθημέρα στην θειάς μου της Μαργέτας.

Αυτά σαν ήμουν πολύ μικρός, 'Αλλ' άμα μπήκα στα έφτά να' έμαθα άποσπότησε να διαβάω και να γράφω, ο πατέρας μου με πήρε απ' το χεράκι και με παράδωσε στο Διονυσιάδη. Αυτός ήταν ο πρώτος, έπιστομος να ποιήσε, δάσκαλός μου.

Και τον είχα κάμποσα χρόνια. Γιατί στην άρχη πήγα στο ιδιωτικό του σχολείο, στο σπίτι του, στο πλάτωμα του "Αη-Λοικιά. Όταν σέ λίγο έγινε εδιαφεντήζ στο Δημοτικό, με κουβάλησε κει και μένα, χωρίς όμως και να πάγη να με προσημινάξη στο σπίτι του. Το ίδιο όταν αγρότερα έγινε να' έλληνοδιδάσκαλος. Τόν είχα λοιπόν ως την πρώτη του Έλληνησώ, κύριο και σχεδόν άσολειστικό δάσκαλό μου. Τότε μούδωσε πιστοποιητικό πως μ' έδίδαξε εεφ' έκωνόν χρόνων—γιατί στα δημόσια σχολεία μ' έπαυσε μαζί του ως άκροατή— έδωσα εξετάσεις για τη δεύτερα, πέρασα και τον χωριστρεα για πάντα.

Με πόση μου λύπη! Ο Διονυσιάδης, μ' έδλες του τις παραξενές,

ήταν ένας δάσκαλος σπάνιος. Είχε το τελειότερο μεταδοτικό που μπορεί κανείς να φροντιστή. Κι' ο φόβος μου, ο μεγάλος μου φόβος, όταν τον άποχωρίζομουν, ήταν άν θάρσασκα και παρεμπρός δασκάλους που να μου κάνουν τόσο εύκολα τά μαθήματα. "Ε, δεν είχα και τόσο άδικο. Για-

τι ως που τελείωσα το Γυμνάσιο, έναν μόνο βήτρα να τον καταλαβαίνο (και να με καταλαβαίνη) σαν τον Διονυσιάδη : τον Μαρίνο, το φυσικομαθηματικό.

***

Όστόσο, πάντα της «καλιās σχολής» δάσκαλος να' ο Διονυσιάδης. Το ξύλο, που βγήκε απ' τον παράδεισο, ήταν το κυριώτερό του παιδαγωγικό μέσο. Έδερνε κωνοκάκι, με τη βέργα και με το «άπλωσ' το!» Έδερνε ακανόνιστα, με το χέρι του στα μούτρα, ή και με τη βέργα άπου έθροισκε. Έδερνε όταν έπιανε το μαθητή άμελέτητο ή σε άταξία. Μά έδερνε και χωρίς λόγο, στα καλά καθούμενα, δλους γενικά. Κι' αυτό το εθιματικό να ποιήσε ξύλο ήταν μία από τις πιο παράξενες του συνήθειες.

Ήταν την ώρα της μελέτης. Σηκωνόταν με την άχώριστη βέργα, τρυγούσε τά θρανία, σταματούσε σ' έναν—έναν από πίσω, και τον άρχιζε :

—Τί κάνεις εσύ ;... Τό κατάλαβες πως έφτασαν οι εξετάσεις ;... Άμελέστατε! Χαμίμεν! Κούτσουρο!

Και δός του με τη βέργα στην αλάτη. Άμα δεν τουερόταν βολικά, είτε γιατί δεν ίσηρχε άπλωσάκι ανάμεσα στα θρανία, είτε γιατί ο άμελέστατος φορούσε πολύ χοντρά ρούχα, του τραβούσε τά μαλλιά ή τ' αυτιά.

Η άλήθεια είναι πως δεν σταματούσε σ' έλους την ίδια ώρα. Τά «καλιās» παιδιά τάδερνε άγώτερο, έτσι για τον τύπο, θάλεγε, και για να θυμούνται να' αυτά πως υπάρχει βέργα. Ένωσείτα όμως πως τά «καλιās» παιδιά ήταν λίγα. Κι' ή επώδυνη αυτή περιουδία βαστούσε δλη σχεδόν την ώρα της μελέτης. Έπειτα ο δάσκαλος ανέβαινε στην έδρα του και καθόταν, κωφασμένος λίγο, με ευχαριστημένους πολλή.

Έμένα —περιεργό— δεν μ' έδερνε ποτέ. Όταν έφτανε στη θέα μου, στην άρχη συνήθως το σ' θρανίου, περιούσε άμέσως στο

άλλο. Σά να μην ήπηρεχα, ή σά να φοροόσα τó δαχτυλίδι τού Γύγκ και να γινóμιον άδóρατος. Έγώ τξέρσα πά κ' έπαφα νάχω χτυποκάφι. Δέν μπορώ όμως να έξηγησό άώμα, γιατί έκανε για μένα αυτή την έξάφια! Γιατ' ήμιοι έπιμελής κ' ήνοιος; Μά κ' άλλο ήσαν. Γιατί με έλεγε μαθητή από τόν σάτι τον και τού πλήρωμα διδάχτρα; Μά κ' άλλως έλεγε έτα. Μ' άγαπούσε, με λιπούσαν, με σεβόταν; Περίεργο!

Μιά φορά όμως —μιά μόνη φορά— μ' έδειρε και μένα. Πριν άρχισή τó μάθημα, κάπιασα παιδιά, όδρια, θορυβόσαν. Ήμιοι μαζί τους. 'Ο Διονυσιάδης μπήρε ξαφνικά. Τούς πήρε όλους σάβαρα. Και μαζί με τούς άλλους και μένα. 'Ε, ή έκπληξη πού αισθάνθηκα τότε, ήταν πολύ μεγαλύτερη από τόν πόνο τής βέργας στά πόδια μου. Τό βέβαιο όμως εινε πως δέν μούδωσε παρά μερικώς νευροβεργιές, καθώς μ' έφερνε βόλτα από τó μπρόστο λέγοντας:

—Και συ, έ; και συ, τίέ μου βρούτε;

***

Έκείνο τόν καιρό —ήταν άώμα «διαφεντής» στο δημοτικό— παντρεύτηρε. Πήρε μια όμορφη, μεγαλόσωμη κοπέλλα, με μάυρα μάτια, πού μένος κοιτάβαν όλους άγαμιά; (ή «δασκάλας μας, βλέπετε!»). Έμειε, πού πηγαίναμε και στο ιδιωτικό του, την κοιτάσαμε σά βασιλίσα, σά θεά. Γρήγορα όμως την έδειρε και με τή βέργα στο χέρι! 'Όταν έλειπε, ο δάσκαλος κού κάναμε άταξίες, κατέβαινε άπ' τήν κλίμαρά της θημιόμητι καί μās άρξζε. Με τή διαφορά πως αυτή δέν έδερνε σάν τόν άντρα της θιαδιά, παρά μόνο τούς άταχτους, πού τούς έθροσε με μια ασπρητότατη άνάκριση. Και φυσικά, δέν έλεγε τή συνήθεια και τή δεξιότητα εκείνου. Μιά μέρα, δίνοντας μία βεργιά σέ χέρι παιδιού, τού μαύρισε τó νύχι. Κ' άλλη φορά τράθηξε εν' ατύχη τόσο άγαμια, πού τó ξεκόλλησε.

Αούτάν, όλη την έβδομάδα τού γαίου του, ο Διονυσιάδης δέν έδειρε παιδί. Ήταν μια πρόληψη, οι γονιότατοι να μη δέρονται όχτώ μέρες. Και μπορέτε και να φανταστήτε τή στενοχώρια και τή φροσά τού άνθρώπου με τή βέργα. Νά τήν κρατή, και να μη μπορή να τή μεταχειριστή! Νά πιάν τόν έναν άμελέτητο, να τού μαρτυρούν τόν άλλο γι' άταχτότατο, και να μη μπορή να τούς τσακιά, παρά να σπρώχνη τούς όμιους τον σά κ' λέγε: «Τί να σου κάμω; ήβελα, βλέπετε, να παντρευτώ!...»

Μιά μέρα όμως δέ βράσταξε. Ένας μικρός Άμωαίτης, λιλάης, σγαλίος, ήθεο τó μάθημα μισή ώρα άργότερα, κορβελισμένος, λασπαιμένος κ' αναπονολαινωμένος από τις τρέλλες πού έλεγε: κάνει στο δρόμο. Θά έλεγε σκεπτεί: «Τί θά πάθω; ο δάσκαλος τώρα δέ δέρνει». Μά ο δάσκαλος, θιαν τόν ελδε σέ πέτσια χάλια, ήθιμωο τόσο πολύ, πού ξεχάστηκε κ' όμωρε να τόν τελειώση. Θωμήθηρε όμως, συγκρατήθηκε και, άφού στάθηκε λίγο σέ μεγάλη άμχανια, έπέτελος σοφιστηκε κάπ μοναχικό: Έγώσε σ' ένα μεγάλο μαθητή, μάγγιλαρο, και τόν πρόσταξε:

—Βεθ σέ! ασάσ' του τά μούτρα αϊτουνού τού χαϊμένου!
 'Ο μόνιας —γιατί μόνιας έσπερε να γίνη εκείνη τή στιγμή— έδισατε: Τί τούνανε τó παιδί, γιά να τού σπάση τά μούτρα;...
 'Ο δάσκαλος τόν παρώμισε. Κ' εκείνος έδωσε τού παιδιού ένα μπάστο. Ήπειτα και δέντερο, δινατόρατο. Ήπειτα και τρίτον, άώμα πού δυνατό. 'Όσο έδερνε, τόσο γλυκαίνονταν. Και μολοντί ο δάσκαλος, εκείνη την ώρα, θά γλυκαίνονταν τó ίδιο, αναγκάστηκε να τού πη:

—Έλα, φτάνει του!
 'Οπωσδήποτε, ο άνθρωπος έλεγε ξεθιμάνει. Άλλωστε πλησίαζε κ' ή μέρα πού θά ξεθιμάνει στην έντέλεια. 'Ω, τó έβλο πού έπεσο στα κάκωμορα τά παιδιά, άφού τελείωσε ή έβδομάδα εκείνη τής σαρκαστής! Άληθινά, γιά τó δάσκαλο, ή έτοιμη ήταν ή πασχαλιάνη. Τους έδωσε να φάνε τή χρονιάς τους. Ξεκόλλησε αυτιά και μαύρισε κ' αυτός νύχια, σάν τή γυναίκα του...
 ***

Θυμάμαι κ' άλλα πολλά ανέκδοτα τού Διονυσιάδη. Μ' όλη αυτή τή οικληρότητα, ήταν και τόσο γουστόζος!

Μιά μέρα, ζύγισα' ένα παιδί με τή βέργα, στο μπροστινό θρανίο, και τó φάτρε άγρα:

—Γιατί δέν ήρθες πές τ' ά πόγεια;

Κατατρομαγμένο τó παιδί έλεπε:

—Ήταν άρροστη ή μάνα μου. Πήγα να τής πάρω γιατροκ' κ' άργησα...

—Ψέματα λές! Άπλώσε τó!

—'Όχι! Άλήθεια, δάσκαλε!

Τό παιδί έκρυψε τó χέρι του. Κ' ο δάσκαλος τού τ' άρταξε να τού τ' άνοιξη με τή βία.

ΜΑΣ ΕΡΩΤΟΥΝ

ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΟΥΜΕ

"Αν ένας οιοσδήποτε μελετητής πάει σήμερα στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες μας και ζητήσει να τού δώσουν πληροφορίες για έναν οιοσδήποτε συγγραφέα και τó έργο του γενικώς, γιά ένα οιοσδήποτε φιλόλογο ή ιστορικό ζήτημα, θά τού άπαντήσουν ηρώως πως δέν εινε σέ θέσι να τόν διαρωτίσουν.

Ατή εινε, δαυτωχώς, ή άλήθεια.

Τό γεγονός αυτό έχοτας όπ' όμην του τó «Μπουκέτο», άποφάσισε να καθιερώση την τόσο ενδιαφέρουσα αυτή στήλη, στην όποια θά δίδονται παντός είδους πληροφορίες, φιλολογικές, ιστορικές, βιβλιογραφικές κλπ., κλπ. σ' όσους άπευθύνουν σχετικές ερωτήσεις.

Ν. Ζά ν ο ν, Ένταύθα. Ή πρώτη έκδοσι τού «Βερβέρο» τού Γκαίτε εινε δύο τόμοι, έγινε στην Άθήνα σ'α 1843, με πρόλογος, θιογραφικές γιά τόν Γκαίτε και τόν ήρωα τού πληροφορίας και σημειώσεις έκτεντικές στο τέλος. Μεταφραστής ο έλληνοστος καθηγητής τού Πανεπιστημίου Ι. Σεμιτέλλος, ο ίδιος πού σαρτίρε ο Σουρής, γιατί τούθελε κακό θάβο δ' να δένε έξετάσεις γιά τó διπλόμα τού. Τό σήμα τού θιλιού δ'ον, ή σελίδε συνολικώς 378. Ή έκδοσι αυτή τού «Βερβέρο» εινε ή πληρέστερη στην Έλληνική. Άξια λόγου έκδοσι εκονομηρημένη με τής εκδόσε τού γερμανικού προτύπου, εινε και ή δεύτερη κατά σειράν Έλληνική πού κ' κληρόρη στα 1879, με τόν τίτλο «Τά Παθήματα τού Νέου Βερβέρο». Μεταφραστής ο Παμπούκης, γλώσσα μικτή. Κατόπι, στον αιώνα μας, έξέδωκε τó «Βερβέρο» ο Φέξης κ' άλλοι έκδοτά. Μά καλύτερη έκδοσι εινε ή πρώτη.

Γ. Βασίλειδης, Ή Θεσσαλονίκη. Ή «Μεσαιωνική Βιβλιοθήκη» τού Κονστ. Σάββα δέν εινε έξ τόμοι, άλλα έπτά. Σ'οφθαίνε να μην φέρεται πουθενά ο έκδοσος τόμος, γιατί μετά την έκτύπωσι του, στα 1877 ή 78, ο Σάβας ευρισκόμενος σέ οικονομικές στενοχώριες, άφρησε όλα τά σ'ομματα στον Πάτριον έκδοτή Μελανδρί, στον όποιον κληροτάσε. Σ'τόν έκδοτή αυτό φέρονται ακόμα τά σ'ομματα τού έκδοσού τόμου τής «Μεσαιωνικής Βιβλιοθήκης», δηλαδή στους άπογόνους του, πού διευθύνουν σήμερα τον οικο του. Οι ξεφραδαλωμένες αυτώ Παρισινώ έκδοσι δέν πούλουν σέ κανένα χωριστά τόν έκδοσίο τόμο. Ήπειδ' έχουν αρκετά σ'ομματα κ' άπ' τούς άλλους τόμους, ζητάν 1.500—2.000 δρχ. γιά όλη τή σειρά, έκβασιστικώτα και παραληφρητικώτα. Σ'ές πληροφορούμε άκόμη ότι τó πρώτο θιλιό πού έξέδωσε ο μεταρληρης Σάβας, δέν εινε, ός ύποστηρίζετε, τó «Κρονικό τού Γαλαξειδίου» (1865), άλλα τó έξής: «Γνωμικά διαρροαν σοφών περι Έρωτος»—Άθήνα—1860—16ον—44. Στο έξώφυλλο τού θιλιαριού αυτώ, ο Σάβας 'έχει βάλει μοναχά τ' άρχικα τού στοιχείου: «Κ. Ν. Σ.».

ΟΦΕΛΙΜΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΤΑ ΧΟΡΤΑ ΚΑΙ Η ΑΡΡΩΣΤΕΙΑΣ

Κατά τή γνώμη ενός ξένου γιατρού, από τά χορταρικά τά σπανάκια συντελούν στη θεραπεία των ασθενώντων των νεφρών, τά σπαράγγια καθαρίζουν τó αίμα, τά σέλινα γιατρεύουν τούς ρευματισμούς και τή νευραλγία. Ή ντομάτες ενεργοούν ευεργετικά στο σπράκι, τά άγγούρια και τά μαρούλια εινε δροσιστικά και καταπραίνουν τó νευρικό σύστημα, τά κρεμμύδια, τά σκόρδα και ή έληξ έπιδρούν έπι τής κυκλοφορίας τού αίματος. Τά κόκκινα κρεμμύδια εινε διουρητικά και τά άσπρα, όταν τρώγονται όμα, θεραπεύουν τής άδυνείας. Έπίσης και ή σούπα από κρεμμύδια θεωρείται πρώτης τάξεως τροφή γιά όσους έχον άδύνατα τά πεπτικά όργανά τους.

Τό παιδί δέν τού τ' άφρινε, άντιωτεκόταν:

—Άλήθεια, δάσκαλε! φώτρησε και τó Διγενή πού με έλδε στο Φαρμακείο!

Διγενής λεγόταν ο νοικοκύρης τού σπιτιού πού ήταν τó Δημοτικό. Καθόναν κ' αυτός μέσα —γιατί τó σάτι ήταν άπέαρπητο— άλλα πού να τόν βρη ή δάσκαλος εκείνη την ώρα, να τόν ρώτηη; Ήπειτα ήταν τόσο βέβαιος πός τó παιδί τούλεγε ψέματα! Μά κ' αλήθεια να τούλεγε, έτα εύκολα θ' άφρινε ένα χέρι, άφού τούπασε μια φορά γιά να τó δειρη; Και σοφιστηκε πάλι: αυτό τó άμύμητο:

—Διγενή! φώναζε δυνατά.

Ή, Διγενή! Άλήθεια ελδες τούτον έδώ πές στο Φαρμακείο;

Και σέ λίγο, ο ίδιος, με υπόκωφον φωνή σάν από μακριά:

—Ψέματατατατα!

Άμείος, στο παιδί:

—Τόν δαούς; Ψέματα λέει!

Άπλώσε τó!

Τί να κάμω, τί να πη πιά τó παιδί;

Παρέδωκε την ψυχή του και τó χέρι του στο δάσκαλο.

(Στό προσεχές τó τέλος)

ΓΡ. ΣΕΝΟΠΟΥΔΟΣ

της Άσαθμίας Άθηνων

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ
ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ
 (Σελίδες Ήμερολογίου)

"Όλη ή φιλολογική και θεατρική ζοή τών τελευταίων έκοσι έτών θά παρελθού μέσα στις σπερματιστές αυτές σελίδε. Τά κοινοποιήματα τών φιλολογικών κύκλων, τά μυστήρια τών θεατρικών παρασκηνών, τά ακαθόλα κά, οι έρωτες, ή φιλοδοξίες, οι καυχήσε κλπ. Με δύο λόγια μια ζοή ταρραχόδη, γάμια τρικυμίες, ή ίδια ή ζοή τού συγγραφέου, πού άφού τόν έβειραν τά κήματα τού άκαινού, όταν ύπνετοσέσ ός άδαμοταμωσ τó Ναιτικώ στα κοράφια, έξαρνα φρέθηκε στη θεατρική και φιλολογική άνεμοζάλη.

Άπό τήν καμπίνα τού αντιτορπιλικού έξαρνα μέσα στο καμρινό τής πρωταγωνιστήρας. Ύστερα από τή θάλασσα ή γυναίκα, ή μάλλον κάπι περισσότερο, ή θεατρίνα, δηλαδή όδω ή νουαίσκες μαζί, κάθε φρόδο και σέ άλλωστέρι έβη κά διασπορητική μορφή. Και όλα αυτά σέ άνόδοτα αυτοτέλη, σέ κάθε φύλλο μας και από ένα, γραμμένα με ελικρινάση, με χιούμορ, με τύπος ζωντανούς, πού έζησαν και έβρασαν στην Έλλάδα τήν τελευταία εικοσαετία.